

Ergenlerde Yetkinlik Beklentisi Ölçeği:Türkçe Uyarlamasının Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Questionnaire for Measuring Self-Efficacy in Youths: Validity and Reliability Study of Turkish Form

Öner ÇELIKKALELİ Mehmet GÜNDOĞDU Binnaz KIRAN ESEN

Oz

Problem Durumu: İnsanların değişik alanlarda ve farklı düzeylerde birçok yeterlikleri bulunmaktadır. Ancak bireylerin hangi alanlarda ne kadar yeterli olduğu ve bu yeteneğine ne kadar güvenebileceği ile ilgili yetersiz bilgiye sahip oldukları gözlenmektedir. Bireylerin kendilerini istedikleri sonuçlara ulaştıracak yeteneklerine olan güven duyguları-yetkinlik beklentileri- her zaman merak konusu olmuştur.

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmanın amacı, ergenlerin yetkinlik beklentisi düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan Ergenlerde Yetkinlik Beklentisi Ölçeği'nin (Muris, 2001) Türkçe uyarlama çalışmasını yapmaktır.

Araştırmanın Yöntemi: Araştırma grubunu çeşitli liselerden seçilen 731 ergen

oluşmaktadır. Ölçeğin faktör yapısını incelemek için yaşlan 14-17 ($X = 16.61$, $ss=1.02$) arasında değişen 381 ergen (176 kız, 205 erkek); test-tekrar test güvenirlilik çalışması için 91 ergen; ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliğini araştırmak için

yaşlan 14-17 ($X = 15.34$, $ss=.64$) arasında değişen 258 ergen (132 kız, 126 erkek) çalışma grubunu oluşturmuştur. Verilerin analizinde, betimsel istatistikler, korelasyonlar, iç tutarlık katsayısı (Cronbach's α), varyans analizi ve faktör analizi kullanılmıştır.

Bulgular ve Sonuçlar: Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin orijinalinde olduğu gibi üç alt faktörden oluştuğu gözlenmiştir. Bu alt faktörler akademik, sosyal ve duygusal yetkinlik beklentisi alt faktörleridir. Bulgular ölçeğin iç tutarlık katsayısının ve test tekrar test güvenirlilik katsa-

yısının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliğini incelemek amacıyla Kovaks (1981) tarafından geliştirilen ÇDÖ ile EYBÖ arasındaki korelasyon hesaplanmış ve sonuçlar anlamlı bulunmuştur. Ayrıca yapılan varyans analizi, düşük depresyon düzeyine sahip ergenlerin yüksek akademik ve sosyal yetkinlik beklentisi düzeyine sahip olurlarını göstermiştir.

Tartışma: Bu çalışmadan elde edilen bulgulara dayanarak, EYBÖ'nün Türkçe uyarlamasında hesaplanan geçerlik ve güvenirlik katsayılarının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Yetkinlik beklentisi, depresyon, geçerlik, güvenirlik